

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 A kiadókörnyezetben előfizető:
 Egész évre . . . 6 Ft — kr.
 Negyedévre . . . 1 50 —
 Helyben az az év vége:
 Egész évre . . . 5 Ft — kr.
 Negyedévre . . . 1 25 —
 Vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . 10 Ft —
 Negyedévre . . . 2 50 —

Megjelenik mindennap, a hétévi és évi napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 8. sz.
 A szerkesztőség kérésekre válaszol, a vagy megírására nem vállalunk.
 Hírdetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes szerkesztési módok.

NAGYVÁRAD, november 24.

Az egyházpolitika hatása.

Eddig ha elment a szavazóknak fele a képviselőválasztásra, az idén csak az maradt odahaza, akit az ágyhoz szegzett a betegség. Értjük és méltányoljuk ezt a rendkívüli, meglepő érdeklődést. Megtettünk mindent, áldozatot hoztunk, csak hogy biztosságot szerezzünk a polgároknak, békét és fényt adjunk a hazának. Tengettük az életünket és a gyapjunkat letettük a haza oltárára. De a legszelidebb báránnyal sem marad nyugodt, ha gyapját nyírva még az eleven husába is belevágnak. Vagyonunkat és életünket rendelkezésére bocsátottuk az államnak és mindez nem volt neki elég, a lélekre is ki akarta terjeszteni a hatalmát.

Joggal beszélhetünk manapság a régi jó időről, arról a korról, midőn az állam még nem tette rá az ő anyagi, jég-hideg kezét a lélekre. Nem szükség már elméletileg okoskodni az új rend ezer kellemetlenségéről, ma már van e téren tapasztalatunk. Pedig azt tartja a német közmondás: Probirt geht über studirt, a tapasztalat többet ér az okoskodásnál. Alma Tadema, híres angol festőt megbízták egy ízben, hogy készítsen a kinszenvedő Krisztusról képet. És mit csinált Tadema? Valami zsidót a keresztre kötöztet és rája ijesztett, hogy ott kell neki meghalnia.

Amint a szegény zsidó kétségbeesetten vergődött a keresztfán, a festő tanul-

mányozott. Hány keresztényt megkínzott, vérig sértett már az új rend, rájuk hivatkozunk, van-e oly hasznos, oly áldásos az új rend, mint a minőnek kiadják?

A szerencsétlen állam akkor akarja az ő hatalmát éreztetni a polgárokkal, mikor a benső öröm, a szívbéli fájdalom uralkodik az emberen. Az azelőtti állapot megfelelt természetünknek: ha öröm ért bennünket, mint pl: a születésnél, az egybekelésnél, ha fájdalom marczangolta belünket halálozás esetén, elmentünk jó anyánkhoz, az anyaszentegyházhoz és gyermeki őszinteséggel kitértük előtte szívünk bensejét. Az egyház képviselője örült az örvendezővel és együtt búsult a szomorkodóval. A paplaktól megkétszereződött örömmel vagy félfájdalommal távoztunk. A papnál sohasem hiányzik a részvét, soha a vigasz szava.

Az új rend értelmében pedig az említett eseteknél először is az állami hivatalnokot kell fölkeresnünk. Itt nem szabad érzelegnünk, nem szabad szóba hoznunk apai-anyai örömünket, nem szabad könnyitenünk magunkon bűnk, szomorúságunk elpanaszolásával, hallgatást kell parancsolnunk a szívünknek, bármilyen nehezünkre is essék ez. Egykedvűen fölteszik a száraz kérdéseket és ha azokra megfeleltünk, mehetünk Isten hírével.

Valóságos erőszakot követnek el az emberen, mikor az annyira közlékeny szokott lenni, hogy fünek-lának elmondja örömét-buját. A hosszú hivatalos faggatás alatt a szív nagy változáson megy át: öröme lelohad, amelylyel mások mit sem

törődnek, amelyet mások semmibe sem vesznek, szomorúsága pedig keserűséggé fajul, mert közönyösséget tapasztal, mert magára hagyják fájdalmával. A község-házából távozó embert mintha kicserélték volna: legnemesebb érzelmei eltompulnak.

Ne kicsinyeljük a családi érzelmeiket! Becsületes ember él-hal családjáért. Még az oktalán állat is érzékenyebb, ha családjában valami változás állott be. Aki érzéketlen tud maradni családi örömünk, szomorúságunk iránt, az ne számíton szeretetünkre, tiszteletünkre. Hátha még meg sem áll a hivatalnok a közönyösségnél, a részvéttelenségnél? Zsarnok az az állam, melynek hivatalnokait a nép nem becsüli, nem becsülheti, mint-hogy hasonlítanak azokhoz a pásztorokhoz, kikről az ószövetségi Szentírás azt mondja, hogy nem legeltetik a nyáját, hanem azon vannak, hogy a nyáj őket legeltesse. Vagy már semmit sem ad az állam a polgárok boldogságára, meglegedésére, Caligula hirhadt mondásához tartván magát: »Oderint me, dum timeant!« »Hadd gyűlöljenek, csak féljenek tőlem!«

Ha megsebzik, a medve is elvesziti türelme fonalát és támadást intéz a támadó ellen. A katolikus Magyarországot megsebeztek: egy ugrást már tett a liberalizmusra, még nem kapta ugyan karmai közé, hanem majd ugrik még másodikat is.

Dr. Patácssy.

A „TISZANTÚL“ TARCZÁJA.

A virág.

Írta: RASS KÁROLY.

A két gyermek nagy vigyázattal haladt előre. Julcsa ment elől, mert ő ismerte a járást a patakhoz. Kezében egy darab száraz ág, azzal hajtotta félre az útból a magasra nőtt dudvát, a csalánt, meg a bürköt, a melyek, mint valami őserdő, úgy borították árnyukat az előre haladó gyermekekre. Laci mindenütt Julcsa nyomaiba lépett, egy hajszállal sem merte volna tovább tenni a lábát. Az ő kezében nem volt bot, csak egy darab vajas kenyér, de azt folyton kellett védelmeznie a Csuvasz kutyá barátságos jóindulatától, ez képezte u. i. a társaság harmadik tagját, de csupa önérdékből csatlakozott hozzájuk: részt remélt az uzsonnából.

Meg-megállottak. Egy előhajló csalánt kellett félre tolni, vagy egy-egy pukkantó hatalmas törzse állta el utjokat. Ilyenkor csak kerülő utakon haladhattak tovább. A keserű lapú akadályozta legkevésbé, mert annak nagy, lapát levelei alatt minden veszedelem nélkül átbújhattak.

Laczi tiszsz is megkérdezte:

— De igazán láttad, Julcsa?

A leány mindannyiszor bizonyította:

— Láttam, igazán. Tudod Laczi, olyan szép volt, amint a víz elfolyt felette. És olyan szép piros volt a színe.

— Piros?
 — Az, olyan piros, mint a Csuvasznak a nyelve, még pirosabb.

Akkor megfordultak és szemlét tartottak a Csuvasz nyelve fölött. Mert a Csuvasz ott nyelvelt hűségesen a hátuk megett. Megsimogatták szép fekete bársony szőrét, megütögették az okos fejét s úgy mondogatták neki: Csuvasz! Csuvasz! Az pedig türte a simogatást, de nagyon értelmes pillantásokat vetett a vajas kenyér fehér körvonalaiba.

Laczi tovább tudakozódott:

— De aztán miért nem tépted le, Julcsa?

— Hát, mert ott van a patak fenekén.

Hanem jól láttam, igazán, virág.

— Virág?

A leányka fejével intett igent.

Ismét tovább haladtak. Most már a napsugár sem szűrődött be a reczés bürok levelek között, mert elérték a füzest. Itt már nagy fák lombjai fogták fel fölöttük a napsugarat.

Itt könnyebben is mehettek.

A Csuvasz elmaradt a bürok közt. Egy mammut fog szilánkjára akadt, s az kötötte le figyelmét. Ő legalább annak nézte.

Laczi most már nyugodtan átadhatta magát a kérdezősködéseknek:

— De aztán, hogy nem viszi el a víz azt a piros virá . . .

Julcsa nagyot sikoltott és ijedve fordult vissza, hogy szaladjon. Valamit látott. Laczi nem látott semmit, de azért ő is sikoltott és szaladt.

Visszafutottak ismét a kerti bürok közé.

Tánakodtak. Mi lehetett az a hosszú, amit Julcsa látott? mert hosszú volt, és olyan, mint a béka. Julcsának még akkor is sebesen vert a szíve az ijedségtől. Laczié is. Még ő bizonyította legerősebben:

— Hosszú volt bizony, hosszú mint ide az . . .

Akkor vették észre, hogy a Csuvasz lemondva a mammut fog élvezetének gyönyöreiről nyalogatni kezdte a vajas kenyéret.

— Na, Csuvasz! — sopánkodtak egyszerre.

— És kitáltotta a száját?

— Ki, de még milyen erősen? mint, ahogy az oroszlán abban a nagy könyvben, mikor megeszi a lovat.

És ismét tanakodtak, hogy vajjon mi lehet az a hosszú, ami olyan mint a béka, és kitáltja a száját.

Aztán Julcsa gondolt valamit. Odahajolt a fiúhoz és susogva mondotta:

— Tudod mit Laczi?

— Mit?

— Bemegyünk a szobába, kiveszük azt a nagy könyvet, a melyikben az oroszlán úgy eszi a lovat, abban megvannak a többi oroszlánok is, a tehén is, a béka is, és abban megkeressük az ami olyan hosszú és úgy kitáltja a száját.

— Hát!

Nem akarta megérteni, hogy azt miért? Julcsa fontoskodva folytatta.

— Azután, ha megkaptuk, megnézzük, hogy nem mar? Na jó?

Laczi a fejével intette, hogy jó.

Inkompatibilis képviselők.

Most még mielőtt a képviselőház összeülne, időszerűnek tartjuk a figyelmet felhívni az 1875. I. törvényekre. Az összeférhetlenségi törvénynek van egy rendelkezése, melyre alig fordítottak eddig figyelmet. Az van benne kimondva, hogy a megválasztott képviselő, ha olyan állást foglal el, mely a képviselői megbízással össze nem fér, köteles azt megbízó levele bemutatásakor a Ház elnökének bejelenteni, a végleges igazolástól számított 8 nap alatt pedig az állásról lemondani s egyszersmind a Ház elnökét a lemondásról értesíteni. Az ilyen képviselő e határidőn belül a Ház tárgyalásában részt nem vehet és szavazattal nem bír.

A legutóbbi választások rendjén egy csomó olyan tisztviselő — főispán, alispán, főjegyző, főszolgabíró stb. — nyert mandátumot, a kik a törvény idézett rendelkezésének alája esnek. Fokozott mértékben szükséges lesz tehát ezáltal örködni azon, hogy a törvénynek ama diszpozícióját pontosan megtartsák. Egyik további szakasza az inkompatibilitási törvénynek megállapítja, hogy az országgyűlési képviselő nem lehet egyszersmind a kormánnyal szerződés alapján állandó, vagy tartós üzleti viszonyban álló társulat elnöke, igazgatója. Ennek a világos rendelkezésnek ellenére több ilyen pénzügyi vezetői ültek már eddig is a képviselőházban s azoknak a számát tetemesen megnövelték a mostani választások. Sőt van egy oly pénzügyi vezető, a melynek elnöke, alelnöke és vezérigazgatója is mandátumot nyert, ámbar az illető intézet nemrég alkotott speciális törvény alapján hosszú évekre terjedő üzleti viszonyban áll a kormánnyal. Egyik-másik vállalatban meg volt az az élelmesség, hogy egy-két ellenzéki képviselőt is felvett az igazgatói közé s elejét vette ekként minden felszólalásnak.

A mint képviselői körökben híre jár, az ellenzéki pártok nem engedik többé magukat illetően apró ajándékokkal elnémitani s fölvetik a Ház nyílt ülésében az inkompatibilitási törvény tiszteletben tartásának kérdését. A házszabályok szerint minden ilyen értelmű felszólalás vita nélkül az összeférhetlenségi bizottsághoz utasítandó, a melynek feladata lesz gondoskodni róla, hogy az említett törvény mindenkiel szemben alkalmazást nyerjen.

A választói jogosultság ügye a Kurián.

A királyi Kuria most foglalkozik azokkal a felszólalásokkal, a melyek hozzá a központi választmányoknak az országgyűlési képviselőválasztók jövő évi névjegyzékének összeállítására tárgyában hozott határozata ellen adtak be. A reá váró anyag nagysága felől tájékoztatást nyújthat az a körülmény, hogy csak mostanig 365 felszólalási ügycsomó érkezett a Kuriához. Egy-egy ilyen csomóban néha 200—300 választói jogosultságát támadják meg vagy reklamálják. 1892-ben 141 felszólalási ügydarabot intézett el a Kuria; 1893-ban 132-öt, 1894-ben 107-et, 1895-ben 474-et s ezzel szemben az idén már a tegnapi napig 365 felszólalási ügy fekszik a legelső bírói fórumon.

A közúti vasutról.

Különös helyzetbe jut sokszor ez a mi városunk.

A nagy tervezetések óriási arányokat öltenek, néha annyira belemerülünk azokba, hogy csaknem úgy járunk mint a két szenvedélyes sakkozó, kik elfeledtek enni és azért éhen haltak meg.

Százat tesztek egy ellen, holnap megint valami újabb terv merül fel, amelynek kivihetősége majd csak évszázadok múlva valósul meg.

Ki emlékezik arra, hogy egykor a szabad-elvű párt kortesfegyverül használta, vezércikkül írta meg hivatalos lapjában, hogy a közúti vasutat dr. Berkovics Ferencz és Dús László hozta Nagyváradra!

Ennek a merész kiáltásnak megis volt a fogantaja, mert a V.-Velencei polgárok azonnal elláttak az ellenzékkel.

Ez a két ember most már nem hoz vasutat Nagyváradra, hanem a tért elfoglalta Mezey Mihály kir. közjegyző és Rozván Pál; az előbbi lóvonati vasutat akar, az utóbbi petróleum benzinnel vagy villany által hajtott motorral akar utcáinkon szaladgálni.

Egyidőben Löwinger János majd Déri János járt-kelt ebben az ügyben, hanem a közgyűlés nem hajtott az utóbbiak szavára.

Ezelőtt másfél évvel ismét csak gőzmozdonyu közúti vasút állott elő és kívánta, hogy gőzkocsijával mehessen már a vasút indóházig.

A nyáron berendezte a fürdő vonatot a nagyvásártéri állomásra, most többet akar; fel akarja szántani utcáinkat és könnyebb-szerű járművekkel akar járnai a városban.

Elmondhatjuk, hogy a két fürdőbe való kimenetel, a közúti vasút kocsijainak közlekedése azért nem vált be egészen, mert míg egyébről a viteldij felette magas volt, másrészt a m. kir. államvasutaktól kölcsönként kocsik a város belterületén nem bizonyultak czélszerűeknek nagy testük és gyakran veszélyessé válható minőségük miatt. Ehhez járult még az is, hogy beszüntették a nagy állomásra 10 óra után érkező vonatot, ezzel az olaszoknak kellemetlenséget okoztak s e miatt nagyobb alkalmakor nem tudtak megfelelni az igényeknek.

Azonban Nagyváradon sokszor az is baj, ha van valami; így nem lehet eléggé érteni azt az ellenszenvet, mivel sokan a közúti vasút ellen viseltetnek.

Node, valljuk meg a közúti vasúti társaság is lanyhán veszi üzletét, hiszen hogyha komolyan akar valamit, hát akarjon; akarjon nyíltan, őszintén, minden tartózkodás nélkül.

Avagy talán azt hiszi, hogy a város közönsége beleegyezik abba, hogy idomtalan, kimustrált kocsijaival a város területén tovább is nyargalásson.

Még maguk a teherszállító kocsik sem felelnek meg a mi igényeinknek, csakis ez mentheti azok alkalmazását, hogy a vasúti átrakódás van mellőzve vele.

Azonban ismételtén kijelentjük, hogy a közúti vasútnál alkalmazott személyszállító kocsik nem a város területére valók, azokat ki kell cserélni más, tetszetősebb, könnyebb és az igényeknek megfelelőbb kocsikkal.

Most a téli hónapok alatt, gondolkozzék a részvénytársaság arról, hogy a kicserélés megtörténjék; mert hogyha a közönség igazán nem rokonszenvezik vele, magának tulajdonítsa.

Ezen uton egyuttal felhívjuk a városi hatóság figyelmét arra, hogy vesse közbe magát a város területére egyáltalában nem való idomtalan személyszállító kocsik eltávolítása és a viteldij lejobb szállítása iránt.

Tól Andor.

Visszatértek az alaguton. Csak hogy a nagy könyvet nem találták meg. Föl kellett menni a padlásra Marcsához és tőle számba kérni. Aztán leültek a küszöbre és keresték ami hosszú, és kitáltja a száját. Pedig az ami hosszú és kitáltja a száját, az ott volt mellettük: a Csuvasz kutya. Ő is odatelepedett mellettük, de nem annyira a hosszút kereste, mint inkább az alkalmat, hogy a vajjas kenyérhez hozzá férhessen. Eppen kitáltotta a száját, amikor Laczi észrevette az ellenséges szándékot, és elkapta előle. Mégis lefejtett egy pár morzsát onnan, ahol az előbb a Csuvasz megnyalta s odaadta neki.

Julcsa akkor rángatta meg a kabátját és suttogva mutatta.

— Ez az!

— Ez?

— Igen. Ép úgy le volt feküdvén a földre, isyen hosszú volt, és kitáltotta a száját.

Laczi megbámulta:

— De nem olyan, mint a béka.

— Nem olyan? hát milyen? Nem látod, hogy lába van?

— Igen de vajjon harap-e?

Ismét felmentek Marcsához. A Csuvasz is elkísérte őket a lépcsőig.

Marcsa aztán megmondta nekik, hogy az egy krokogyélus. Utána akarták mondani, de nem tudták, csak a végét jegyezték meg, hogy: gyélus.

— Hát aztán mar?

Azt már Marcsa sem tudta, hanem a Pista kocsis bizonyosan fogja tudni, mert ő katona is volt.

Pista aztán meg is mondta, hogy itt nálunk nem mar, csak Boszniában, ahol ő volt katona.

Összenéztek.

Julcsa mégis megkérdezte:

— Hát az hol van?

— Mi?

— Az amit Pista bácsi mondott?

— Bosznia?

— Igen?

— Hát arra, ni!

— Messze?

— Messze!

Most már mehettek félelem nélkül, mert a gyélus nem mar, csak ott, amit Pista bácsi mondott.

Ismét benn voltak a bükkök közt, ugyanazon sorrendben, még a Csuvasz sem akart elmaradni. Lassan, nesztelen léptekkel közeledtek ahhoz a helyhez, hol a gyélussal találkoztak. Julcsa háromszor is hátra fordult, s úgy fenyegetett az ujjával, hogy: csitt! most mindjárt ott lesznek. Julcsa egészen előre hajolt, szép lassan félre hajtotta a füvet; Laczi megállott, hogy ha futni kel ő elől lehessen. Csak a Csuvasz nem akarta fölfogni a helyzet komolyságát. Odasettenkedett Laczihoz és beleharapott a vajjas kenyérbe. Laczi hangosan elnyafogta magát.

— Na, Csuvasz!
Julcsa is abban a pillanatban fordult vissza:

— Nincs itt a gyélus!

Aztán szép lassan mentek tovább, mert hátha ott lesz valahol a fűben.

Kiértek a patakhöz. Julcsa örvendve tapsolt:

— Itt van, né, ott!

— A virág?

— Igen.

Csakugyan ott volt. A szép piros virág a patak fenekén és olyan szép zöld levelei is voltak, s amint a patak vize elfolyt felette, a virág még hullámozott is, mint a mezei virágok a réten, mikor a szellő tova tánczol felettük.

Leheveredtek a partra a fűbe, s onnan nézték a virágot.

— Milyen piros!

— És milyen szép zöld levelei vannak!

— Tépjük le!

Laczi ráállt:

— Jó!

Csak hogy a part magas, mint Laczi színté; és a víz is legalább is térdig érő. Pedig olyan szépen integetett nekik a piros virág, a mint a habok elszaladtak felette.

Julcsának eszébe jutott valami:

— Most már tudom, Laczi!

— Mi!

A leány magyarázta:

— Elhozzuk a kicsi széket és itt beenged-

† Petrovich Ferencz.

Az áldott lelkű főpap: Petrovich Ferencz kanonok elhunyt városszerte mély részvételt keltett s halálát széles körben őszintén fájlalják.

A főgymnasium, főreáliskola, az újvárosi róm kath. elemi iskola, a káptalani uradalom épületein a lesújtó hír vétele után kitűzték a gyászlobogókat.

Az elhunyt jeles férfi teljes kanonoki díszben fekszik egyszerű ravatalán; jóságos arcán mély nyomokat hagyott a hosszas, kínos szenvedés. Tegnap az egész nap igen sokan látogatták a halottas házat.

A temetés ma, szerdán délelőtt, az elhunyt végakaratahoz képest, egészen egyszerűen megy végbe. Reggel fél 9 órakor a káptalan-soron levő gyászháznál beszentelik a koporsót s a gyászmenet a székesegyházba vonul, a hol gyászmise lesz az elhunytért. A temetési gyászszertartást Vinkler József vál. püspök fogja végezni, nagy segédlettel.

A temetésre kivonulnak a főgymnasium, az elemi fiu-iskola, a Szent-Vincze és a fi-gyermek menedékház növendékei.

A megboldogult bültetemeit korábban elhunyt kanonoktársai mellé, a várad-olaszai temetőben helyezik örök nyugalomra.

*

Az elhunyt Petrovich Ferencz kanonok végrendeletét tegnap hirdették meg. Ebben, híven az életében gyakorolt jótékonyságához, tekintélyes összegeket hagyományoz egyes emberbaráti, humanus intézményekre.

Általános örökösül özv. Mihálka Gyulánét jelölte, ki annyi éven keresztül és súlyos betegségében is oly odaadóan és önfeláldozással ápolta és gondozta.

A Koldusápoló és fi menedékháznak 4000 frtot, nővére Müllher Alajosné gyermekeinek 6000 frtot juttat; a pótvégrendeletben a szent József-intézet elüljárói fizetésének gyarapítására 4000 frtot rendel a postmortuálékból; votív misékre hagy 550 frtot; szent mise alapítványképen Siklóson szülőhelyén 200 frt apróbb illetékekre és cselédségének 350 frtot.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Novemb. 25. Miss Mary Forrest hangversenye a Fekete Sas nagytermében.
 > 27. Délelőtt 11 órakor a Rabsegélyző-egylet választmányi ülése.
 > 29. Dr. Szombathy István felolvasása az iparos segédek szaktanfolyamán.
 Deczember 12. A Ker. Csarnok második házi estélye.
 > 13. A Gyermekbarát egyesület közgyűlése.

* **Csodatevő éremről nevezett ünnepet,** amelyet a pápa Ő szentsége a szent-Vinczéről nevezett apácák templomainak engedélyezett, e hét pénteken, 27-én nagy ajtatosságok között ez évben is megüli városunk négy zárdája. A Nogáll-intézetben, koldusápolóban, német-utcai és v.-velencei zárdában ünnepélyes isteni tiszteletek lesznek ezen a napon. A koldusápolóban Dencs János cz. kanonok fogja a sz. misét mondani. A Nogáll-intézetben pedig délelőtt is, délután is predikációk is lesznek, a melyeket Halász Gyula sz.-József-intézeti praefektus fog tartani.

* **A francia nemzet nagy keresztelkedésének évforduló ünnepe.** Ez évi október hó 2-án a reimsi katolikus gyűlés alkalmával a katolikus püspöki kar a gyülekezet nevében hódoló feliratot intézett Ő szentségéhez. XIII. Leo pápa e hódoló feliratot megköszönve, felhívja a francia nemzetet, hogy Chlodvig keresztiségének évfordulóját ünnepeljék meg minden év október hó 2-ik napján.

* **A városi árvaház gondozása.** A nemrég megnyitott Nagyvárad-városi árvaház igazgató választmánya legutóbbi ülésében foglalkozott az árvaház ügyeivel. Gondoskodtak az árvák ruházata és élelemszüksége tárgyában s tudomásul vették, hogy Sal Ferencz polgármester időközben Gautner István, Gautner Orbán és Munkácsi Gizella árvákat felvette az árvaházba. Az ülés alkalmával hét kis árvát vettek fel. Ezek a következők: Tompe Zsuzsanna, Nagy Sándor, Klein Etel, Klein Erzszi, Papp Lajos, Feldmann Lajos és Venczel J. — Végül a hölgy választmány saját kebelében elnökül Des Echerolles Kruspér Sándornét választotta meg.

* **A hetven éves rendfőnök.** A jászvárosi premontrei kanonok-rend kies fekvésű kastélyában nagy napot ültek a rendtagok. Szeretett főnökük, Benedek Ferencz prépost plébános,

főrendiházi tag ugyanis most töltötte be 70-ik évét, a mely alkalmából a jó barátok, ismerősök s hálás tanítványok, köztük Bubicz Zsigmond kassai püspök és Belki püspöki titkár, igen nagy számban keresték fel az ősz főpapot, hogy szívük érzelmét s jókívánataikat tolmácsolják.

* **A nagyváradi igazságügyi palota építése.** Valahára a kormány megvalósítja azon régi óhajt, hogy a kir. törvényszék és a két járásbíróság megfelelő, alkalmas otthont nyerjen Nagyváradon. A díszes igazságügyi palota építésére kiírt pályázat lejárt s összesen 39 pályázatot adtak be. Ezek közt igen sok az idegen vállalkozó. A helybeli építésszek közül Guttman József (az I. csoportra 10%), Rimánóczy Kálmán (az összesre 6%, az I. csoportra 10%), továbbá Hann László a bádigos munkára (8 1/2%), Herczeg Vincze asztalos, terem-berendezésre (5% engedménnyel.) Pályáztak továbbá a Hirschl és Bachrach czég, a ki a Ferencz József laktanyát építették (9 7/10% eng.) Jiraszek Nándor Budapest (5% eng.), Blau Gyula Miskolcz (8%, Winkler Testvérek Szeged (5%), Erdélyi Mihály Szeged (10 1/2%), Mészáros és Gerstenberger Budapest (6 1/2%), Grünwald Testvérek Budapest (5 3/10%), Fodor és Resninger Arad (9 7/10%) és Schiffer Miksa Budapest (14 1/10% engedménnyel.) A többi ajánlatok csak egyes iparszakokra szólnak. Az összes ajánlatok között a legelőnyösebb a Schiffer Miksa budapesti vállalkozóé, a ki 14 1/10%-ot enged az összes munkákból. Az ajánlatokat jóváhagyás végett az igazságügyminiszterhez terjesztik fel.

* **A M. T. Akadémia ülése.** Az akadémia nyelv- és széptudományi osztálya tegnap délután öt órakor Zichy Antal elnöklete alatt ülést tartott. A szép közönség jelenlétében lefolyt osztálygyűlés tárgysorozatának első pontja Pecz Vilmos I. tag felolvasása volt. Pecz Vilmos **»A dalék Árpád családjának genealogiájához»** című értekezését olvasta fel. Mig hazai történetünk egyéb forrásai Árpád fiai közül csak Zsoldot ismerik, biborban született Konstantinos bizánczi császár az államkormányzásról szóló munkájának 40-ik fejezetében egész sorozatát adja Árpád fiainak és unokáinak. Felolvasó azt a fejezetet tárgyalva, következőképpen állapítja meg Árpád családjának genealogikus táblázatát: Árpád fiai: Linuli (Levente), Farkas, Geleh, Gulos, Zsolt (Zoltán); Árpád unokái: Linuli fia Tas,

jük a part szélén, aztán azon bemegyünk a vízbe és letépjük a virágot.

Laczinak is tetszett ez a vállalat.

Ismét visszamentek. Most már Laczi állott az élre. Egészen bátor lett, s azért ment előre, hogy ha esetleg vagy egy oroszlan szembe jön, hát ő elkergeti az ággal, legfőképp pedig, hogy ha az a gyélus utánok találna mászni a fűből, hát ő legyen elől a szaladásban.

Aztán visszajöttek a kicsi székekkel. Na most már lesz virág.

Letültek a partra, aztán szépen leengedték a kicsi széket a vízbe. Épen az ülő deszkájáig értek föl a habok. Julcsa levetette a cipőjét és megmagyarázta Laczinak, hogy fogja meg a székek a karját, aztán ő rálép a székre s onnan beereszkedik a vízbe a virágért. A csuvasz ismét ellenséges szándékkal közeledett a vajjas kenyér felé. Laczi elkapta előle, de a rángatás következtében a kicsi szék feldült, bele egészen a vízbe.

Megszéppentek:

— Na már most! elviszi a víz a kicsi széket! Meg kell fogni!

Laczi utána hajolt a száraz ággal s egy kicsit föltartotta, úgy hogy lebegett a vizen, mint valami hajó. Julcsa, még lenyújtotta a fél lábát, hátha elérhetné avval ő is a kicsi széket. A csuvasz is elérkezettnek vélte az időt a tettek mezejére lépni; kikapta a vajjas kenyeret a Laczi kezéből és szaladni kezdett vele.

— Na csuvasz, na! — nyafogott a fiu. Aztán feltápázkodott s a száraz ággal szaladt utána. A kicsi szék pedig minden kapaszkodó eszköztől meg lévén fosztva, uszni kezdett lefelé a vizen. Julcsa kétségbeesetten igyekezett a lábával elérni és visszatartani. Hanem egyszer csak pacsos! belecsúszott a patakba, még ott is sikamlott egyet a lába s épen leült a vízbe. De nem halt meg, csak épen fölszisszent, mikor látta, hogy nincs semmi baj, és a víz is meleg.

— Laczi! Laczi! Csuvasz! — kiáltotta — benn vagyok a patakban!

A csuvasz került elő hamarabb s mert sikerült a vajjas kenyér ozsonna, jó kedvvel ugrott be ő is a vízbe.

— Csuvasz! jaj a virág!

Mert épen a virágra ugrott. Le is tört, s szép lassan kezdett lefelé uszni a fölzavart vizen egy kicsit a part felé. Laczi is odaérkezett az ággal a parthoz.

— Né a virág uszik! — kiáltotta Julcsa.

Igazán uszott és mindinkább közedett a part felé. Most már nem volt levele, ága sem, a csuvasz letörte.

Julcsa a habok alá meritette a két kezét és kihalászta.

— Hiszen ez nem virág? mondta, mikor a kezében volt.

— Hát?

— Hát rongy.

— Rongy?

— Az, piszkos rongy!

— Nem az övé volt a zöld levél?

— Nem.

A víz is megtisztult.

— Né a levél! — mutatta Laczi a partról.

Csakugyan a levél volt. Uszott felfelé. Nem is uszott, csak mászott.

Julcsa felé ment.

Jujj! — sikoltotta — béka!

Aztán neki szaladt a partnak s megrémülve kapaszkodott a fűbe. Mászni kezdett ő is mint a levél. Ki is jutott a partra, mert Laczi segített neki az ággal.

A csuvasz pedig mikor meglátta az uszó kicsi széket, utána nyargalt a vízben, megfogta a szájával és diadalmasan czipelte ki a partra a gyermekek felé.

Azok elfeledték a virágot. Úgy szaladtak a kutya felé, örvendezve ölelték meg a nyakát, úgy simogatták és csókolgatták az okos fejét, s úgy mondogatták neki:

— Csuvasz! csuvasz!

És neki indultak ismét az őserdőnek, melynek leveleit csak úgy égette a forró nyári nap-sugár.

A partszéli fűvek pedig és a fűzes bokrai úgy kacagtak, mikor látták, hogy a csuvasz fekete bársony nadrágja, meg a Julcsa szoknyája olyan vizes, olyan csatakos.

Farkas fia Tevel, Geeh fia Ezeleh, Gulas fia Vál, Zsolt fia Taks (Taksony); Árpád dédunokája: Tevel fia Termás.

A tetszéssel fogadott felolvasás után Volf György rendes tag: Az egyházi szláv nyelv hazája és a magyar honfoglalás czimű értekezésének második részét terjesztette az osztály elé, melyben Jagics és követőinek ellenvetéseit czáfolva, kimutatja Miklosich nézetének helyességét. E nézet az egyházi szláv nyelv hazáját Pannóniába teszi. A magyar nyelvben megőrzött régi szláv szók kétségtelenül teszik, hogy az egyházi szláv nyelvet a pannon és marahán szlávok beszélték. A vendekről és tótokról kimutatja értekezése, hogy csak jóval a magyar honfoglalás után költöztek az egykori Pannóniába és a hajdani Nagy-Morvaországnak magyar hatalom alá jutott részébe, mivel a vend és tót helynevek mind újabbak a magyar helyneveknél és legnagyobb részt egyenesen a magyarból vannak részint kölcsönözve, részint átalakítva, részint fordítva. Minthogy a mai nemzetiségek közül már csak a vendekről és tótokról uralkodott még az a nézet, hogy a honfoglaló magyarok már itt találtak, az értekező e nézetnek megdöntésével arra a végeredményre jut, hogy az összes ma élő nemzetiségek közt Magyarországnak legrégibb lakója a magyar.

Végül V á c z y János, mint vendég Kazinczy levelezéseinek legújabb kötetét mutatta be; ez a kötet a nagyrészt levelezésnek az 1809–1810. évek közötti részét öleli fel.

* **Az ujonczok kiképezése.** Az ujonczok kiképezésére rendes körülmények között nyolcz hét van előírva. Miután az idén a választások miatt az »abrichtolás« megszakított, a kiképzés idejét felsőbb rendeletre december hó 12-éig meghosszabbították.

* **Telefon a megyeházánál.** A vármegye székházánál legutóbb történt tüzeset alkalmával tapasztalták különösen a telefon hiányát. Szunyogh Péter alispán azonnal intézkedett, hogy a vármegye alispáni hivatalához bevezessék a távbeszélőt. A vezeték ma már teljesen elkészült s ez által a vármegyei székház összeköttetésbe jön az összes telefon előfizetőkkel. A lapunkban már említett miniszteri leirat folytán, melyben a miniszter is hangsúlyozza a közigazgatási telefon létesítésének fontosságát, a vármegyénel ismét tanulmányozás tárgyává tették, hogy miként lehetne legezelszerűben Biharvármegye 17 szolgabíróóságát telefon-hálózattal összekapcsolni a megyei központtal. Nagyot lendítene a telefon-hálózat a közigazgatás gyorsaságán.

* **A tisztviselők vasuti kedvezménye.** Az állami és törvényhatósági tisztviselők az idén vasuti kedvezményben részesülnek. A kedvezményt a kereskedelmi miniszter a jövő évre is megadta s a hivatalok most terjesztik föl a kedvezményre jogosultak névsorát, arczképeit, a jövő évre szóló igazolványok kiállítása végett.

* **A margittai viczinális vasut.** Mint értesülünk, a Székelyhidről Margitta felé kiágazó viczinális vasutat szubvencionális községek felterjesztést, illetve panaszt intéznek a minisztériumhoz. A mozgalom oka nem más, mint hogy télen oly szellős, rozoga és kényelmetlen kocsik közvetítik a személy forgalmat, hogy majd meg fagy benne az utazó. Mind pedig tetemes összeggel járulnak évenként a szomszédos községek e vasut fentartásához, követelni fogják a minisztériumtól e visszas állapot megszüntetését.

* **Iskolaszéki tagok választása.** Debreczenben vasárnap volt a debreczeni róm. kath. iskolaszéki sorshuzás utján kilépett 9 volt tagja helyett új 9 tagnak választása, nagyon lanyha érdeklődés mellett, amit részben a rossz idő is okozhatott. Megválasztottak: *Sigmeth* Károly, vasuti főfelügyelő, a beadott 96 szavazat közül 93-mal, új tag; *Irinyi* István ügyvéd, régi tag, 92 szavazattal; továbbá: *Kernhoffer* József bankvezető, régi, 90 sz.; *Derekassy* István, orvos, 88 sz.; *Körner* Adolf, városi taná-

csos, régi, 86.; *Erier* Ernő vasuti főfelügyelő, új, 67 sz.; *Ferenczy* Elek főszolgabíró, régi, 58 sz.; *Sepsy* Dezső, árvaszéki bíró, új, 42 sz.; *Donogán* István kereskedő, új, 41 sz. Nagybbszámú szavazatot kaptak még: *Rickl* Antal (40) Boczán Elemér (35), *Gaszner* Károly (34), *Kugler* Mihály (27), *Szalai* Béla dr. (24) stb.

* **Csatáron folyó hó 17-én megtartott a képviselő-testületi tagok választása.** A választás *Szuchánek* Antal plebános elnöklete és négy bizalmi férfi ellenőrzése mellett szavazólapokkal ejtetett meg. A 9 órától 4-ig tartott választáson legtöbb szavazatot kaptak: *Pércsy* Lajos ref. kántortanító és *Szabó* Sándor, ezek lettek a rendes tagok; póttag *Sztankovich* Benjamin főbíró. A választóknak nagyon tetszett a czédula-voks, úgy szeretnének ök szavaznak országos képviselő választáskor is. — Mások is.

* **Nem kell se testünknek, se lelkünknek.** Hogy mennyire a nemzet óhaja az új rend, azt legújabbán fényesen bizonyítják a borosjenői anyakönyvvezető bevert ablakai. Az esetről tudósítónk ezeket írja:

Borosjenőn Navarra József, a községi jegyző, egyszersmind anyakönyvvezető is. A községi jegyzőt megbecsülik, az anyakönyvvezetőt ellenben ki nem állhatják. A napokban egy éjjel tudtára is adták azt, hogy nem kell az anyakönyvvezető se testüknek, se lelküknek s beverték a lakásának és irodájának az ablakait. A község polgársága rögtön biztosította arról, hogy ezt a kellemetlenkedést ne vegye zokon a jegyző, mert az az anyakönyvvezetőnek szólt. A szegény jegyző anyakönyvvezető most a legbolondabb dilemában van, mert a község azt mondja: — Maradjon édes drága jegyző ur, ön a szemünk fénye.

A bedobott ablakok pedig azt kiabálják: — Anyakönyvvezető ur, hordja el magát. S minthogy mind a két kívánságnak eleget tenni nem lehet, a jegyzőt tovább becsülik, az anyakönyvvezetőnek pedig ezután is beverik ablakait.

* **Megfelebbezett közgyűlési határozatok.** Nagyváradi város legutóbbi közgyűlésén a törvényhatósági bizottság megadta *Rimánóczy* Kálmánnak a fűrdő-vendéglőnél kért közteret. — A gyertya szállítással pedig a *Jankó* Antal czéget bizta meg és pedig úgy, hogy »Apolló« gyertyát köteles szállítani, mivel állítólag ennek nagyobb a világító képessége. Ugy a köztér-átadása, mint a gyertya szállítására vonatkozó közgyűlési határozatot dr. *Sonnenfeld* Zsigmond megfelebbezte.

* **A jövő évi nagygyakorlatok.** Beck Frigyes tábornagy és négy-öt magasrangú katonatiszt kísérete a mult héten a tatai grófi kastély vendégei voltak, a honnét a környék felvétele czéljából első nap Szent-György, Környe, Kömlőd és Dad községek határait járták be. Másnap délelőtt Tömörpusztán, Mocsán és Kocson, délután pedig Bicskén jártak ugyanazon czéllal. Ezeknek a telepfelvételeknek pedig az volna a czélja, a mit éppen a tábornagy nem is titkolódzva kijelentette, hogy a jövő év szeptemberében Tatában és környékén lesznek az őszi hadgyakorlatok, különösen tekintettel a Szent-György-pusztai határában már a nyáron át működött tűzérési tanfolyam elért képességeinek méltatására. Ebben az esetben pedig a király főhadiszállása nem Pápán, hanem Tatán, Esterházy Miklós gróf kastélyában lesz. E végből egy a kastélynak, valamint a környékbeli épületeknek alkalmas termeit, szobáit, maga a katonai küldöttség irta össze.

* **Színházban.** Don Carlos: És ez az utolsó családod?

Fülöp király: Az utolsó!
Kecskésy szabó (a karnatról főhangon lekiált): Ideje kérem, hogy megcsipjék, tölem is kicsalt már vagy 3 öltözet ruhát.

* **Az utazó Zeitung.** Egy Zeitung Herman nevű szabó arra a sportra adta magát, hogy beutazza Európát — mint csomag. Első utját Bécsből Párisba egy faládában tette meg s ekkor neve rögtön híressé lett. A vasuti társaságok ugyan többször bepörölték ezt az élő csomagárut, de a közvélemény organumai a különczködő szabónak mindig pártjára állottak.

Legutóbb Zeitung, mint könyvszállítmány utazott Rómába. A római pályaudvaron feltűnt a Zeitungot rejtő csomag s midőn kinyitották, egy kép mögé rejtőzve megtalálták a teljesen kiéhezett, elesigázott szabót. Az olasz államvasut szintén be akarja pörölni, de a közönség szimpatiaja valószínűleg megint kihuzza a bajból a különczködő Zeitungot.

* **Körözött amazon.** Szabó Eszter nagyváradi cseléd nem nagyon igyekezett, hogy elnyerje az erénydíjat s különösen a tizparancsolat hatodik parancsát nem tartotta meg. A hol szolgált, összelopkodta, amihez könnyen hozzáfért. A tolvaj eselédet országosan körözik.

* **Veszélyes helyzet.** — (Fiu az iskolában felugrik): Tanító ur, tanító ur!

— No mi baj fiu?!

— Kérem ott a mappán a földközi tengerben egy légy uszik.

* **A kitépott harangnyelv.** Nagy-Csongova ugocsamegyei községben egy öngyilkos temetésére meghúzták a harangokat s e miatt a nép annyira felháborodott, hogy egy újabb temetés alkalmával nem akarta megengedni, hogy a szerinte megszentelt harangokat újból megszólaltassák s a temetést is csak a csendőrök közbenjöttével lehetett megtartani. A bujtogatás mindennek daczára nem szűnt meg, úgy, hogy Jeles Jenő plebános kénytelen volt bűnvádi feljelentést tenni, mert folyó hó 8-án, majd ismét 14-én, mikor misét akart szolgáltatni, nem engedték meghuzni a harangokat, sőt 14-ére Margitics György nagy-csongovai lakos kitépte a harangok nyelvét.

* **Esküvők.** Dr. *Máthé* György nagyváradi fiatal ügyvéd tegnap délelőtt esküdött örök hűséget Erdélyi József tekintélyes ügyvéd szép és művelt leányának Erdélyi Mária Irén kisasszonynak. — *Dutka* Kálmán kir. táblai tisztviselő tegnap vezette oltárhoz a nagyváradi-olasz plébánia templomban *Dobis* András bájos és kedves leányát Teréziát. — *Arndáczky* Ferencz építkezési művezető e hét csütörtökén vezeti oltárhoz *Dobai* Erzsébetet, *Dobai* Imre köztisztviselőt álló iparos szép és művelt leányát. — *Sény* Géza nagyváradi kataszteri segédmérnök e hét folyamán fog Körözsmezőn (Máramaros megye) örök hűséget esküdni bájos és kedves menyasszonynak, *Barton* Erzsébetnek.

* **Az alispán felebbezése.** Biharmegyei közkórházi választmánya elhatározta, hogy az elhasznált szalmák, rongyok elégetésére, a kórház udvarának hátsó részén egy nagy kemenczét állíttat fel. A városi tanács azonban az építkezést nem engedélyezte, mert a szomszéd lakosok felszóltak a kemencze ellen. Ezen határozatot a kórházi választmány elnöke: *Szunyogh* Péter alispán megfelebbezte.

* **Egy jezsuita-anya halála.** Weninger Sándor kalocsai jezsuita-anya e hó 22-én nyolczvannégy éves korában meghalt. Weninger, a ki sokáig volt rektora a kalocsai konviktusnak, a fővárosban is nagyon jól ismerték. Alig van Budapesten templom, a melyben ne prédikált volna. Huszonöt éven át tartotta a belvárosi templomban az imaapostolsági szent beszédeket, 15 évig az Angol kisasszonyoknál a májusi sz. beszédeket s bármily messze volt a fővárostól, idesietett a rendes ájtatosságokra. Stájerországban, *Marburg* közelében 1813. február 13-án született *St.-Lorenz* zóban, hol atyjának családi birtokán nagy vagánora volt, míg egy kisebb birtoka *Lendván* volt Magyarországon. Atyjának nagy vagyona folytán, az akkoriban legelső bécsi nevelőintézetben, a híres konviktusban, *Klimkowström* nek intézetében végezte tanulmányait, melyeknek befejeztével mint 19 éves ifju a Jézus-társaságba lépett 1832. aug. 12-én s így halvtan negy évig élt *Loyola* sz. *Ignác* szabályai alatt és munkálkodott azoknak szellemében.

* **Előjárók választása.** Biharmegye egyes községeiben e hónapban folynak le az előjáró választások. Már eddig számos községben tartott meg s tart e hó végéig bezárólag. E héten a nagyszalontai járásban is megkezdődött s egész héten fognak küzdeni a bíróságokért. Nagy szeg ez a községek fejében, hogy méltó ember vezethesse a tanácsot s a község fontos ügyeit.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebed ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irtá: **GÉRARDE E. D.** 42

Viczia ismét eltűnt. A küszöbön majd üsszeült Luczián, hanem azért némán ment el mellette.

Luczián meglepetve hátrált meg, utána nézett s azután nyugodtan Kázmér felé tartott. — Don Juan szerepét játszod! Ej Kázmér? A hold fénye jól illik egyenruhához. —

Boldogság Luczián! — válaszolt Kázmér türelmetlenül s visszatért a terembe.

— Luczián követte tekintetével fivérét. Megrázta a fejét. — Nincs veszedelem, azt hiszem; nem olyan ember ő, hogy túl lásson egy szép orcán. A húgocska szép ugyan, de hetven ezer forint! Kár, hogy nem az előbbi.

Nemsokára ezek után oszolni kezdtek a vendégek. A két nővér hálószobájába távozott. — Ugyebár szép nap volt a mai—szólt Xénia.

— Pompás — felelt Viczia röviden.

— Jó volt, hogy nem sütött a nap. Csak vakító lett volna a hó. Sokkal kevésbé lett volna kellemes az út. Minden oly helyes volt, kivéve a farkassal való találkozást, és... és... tudod Viczia, ő, Bielinski Kázmér oly szíves volt, mikor látta, hogy megjedtem. Nem nevetett ki s megfogta a kezemet, hogy megnyugtasson. A testvére is olyan?

— Ő nem fogta a kezemet — felelt Viczia, mialatt Luczián rózsáját, melyet az asztalra dobott, eltaszította magától.

— Nem? — Mondotta nevetve Xénia. — De te nem is láttál farkast. És, Viczia, úgy veszem észre, hogy nagyon akarja, ne menjek vissza Krakkóba. Ma midőn elváltunk, azt súgta hogy ne menjek vissza Krakkóba. Én azt feleltem, hogy itt maradok. Nem mondtam túl sokat?

— Nem tudom — volt a válasz.

— Nagyon természetesen most már nem látogatom meg a nagynénit. — Xénia halkán sóhajtott. — Mondd csak Viczia, hogy találd magad Bielinski Lucziánhoz?

— Elég jól.

— Oh Viczia! — Xénia pajkosan nevetett. — Miért teszesz úgy, mintha nem értenél? Hiszen mindenkinek feltűnt.

— Hagyjuk ezeket; aludj gyermekem! — Xénia szeméi csakugyan lezáródtak. Viczia azonban nem tudott nyugodni. Szíve ellen küzdött, hogy elfojtsa Kázmér iránt táplált érzelmét, a ki hugát — Xéniát — szerette.

A neuropoeticomba vetett várakozásnak a valóság nem felelt meg. Bielinski sem husz évvel fiatalabb nem lett sem jobban nem érezte magát: sőt napról napra rosszabbodott állapota.

Minél gyöngébb lett, annál izgatottabb volt pénzügyi dolgokat illetőleg. Mintha valami titkoszerű dolog nyomta volna lelkét; Kázmérral akart beszélni, de soha sem tudta kibeszélni magát.

Kázmér észrevéve a beteg hanyatlását és növekvő ingerlékenységét, kerül minden alkalmat, hogy vele egyedül legyen. Igazat adott Luczián, hogy mind az anyagi ügyekről szóló beszélgetés — reá káros lenne. Annál nagyobb volt meglepetése, midőn egyszer ilyen beszélgetéssel elfoglalva talált a betegszobájában.

— Elég, édes anyám — szólt Luczián, midőn Kázmér belépett. — Kifáradsz.

— Nem, nem, — felelt nyugósen a beteg. — A mint mondtam, hagyatékomban 34—35 ezer forint körül van. Jól jegyezd meg ezt te és testvéreid is. Ha Kázmér hivatásáról nem akar lemondani, te vezesd a gazdálkodást, mert Marczin képtelen arra.

Most először ébredt fel Kázmérban a kíváncsiság! Őcsésének szabad azokról a dolgokról beszélni, neki meg nem. Luczián ugyan megnyugtatta őt azzal, hogy — a mint látta — igyekezett anyjukat elhalgatatni.

Ez igaz, gondolta magában Kázmér. Mégis úgy gondoikodva, hogy Luczián úgy már vele bánni mint gyerekekkel, kérdé: — A számadási könyveket miért titkoljátok úgy előttem, mintha bizony országos titkokat tartalmaznának!

— Jó hogy így beszélsz — felelt Luczián. — Nem akartam terhedre lenni velük, azért zártam el azokat. Ha kíváncsi vagy, megismerheted nemcsak a könyveket, hanem a birtokot is tővérről hegyére!

— Nem elegek e könyvek magukban — szólt Kázmér ijedten, félve hogy szaván fogták.

— Mindenesetre át kell vizsgálnod a könyveket; de előbb jó a praxis csak azután az elmélet. Egyébként ha valaha gazda akarsz lenni, nem szabad a fáradságot kimélned.

— Igen, de... — kezdte Kázmér.

— Semmi de, Kázmér — válaszolt Luczián. — Legokosabb mindenkor a pillanatnyi ötletet követni. — Ezt ugyan Luczián soha életében nem tette.

— Kezdjük meg mindjárt a birtok megtekintését.

— Most mindjárt?

— Persze hogy most — felelt közömbösen Luczián. — Hová lett ily hamar a buzgóság! Azt hittem, mégis csak szunnyad benned egy kis hajlandóság a gazdálkodásra.

Megszégyenülten engedelmességet Kázmér Előállott egy parasztkocsi s neki indultak a mélységes sárnak. Nedves, zord nap volt: majdmajd az eső szemetelt; a tetőről s ágakról hullott le a félig olvadt hó. Luczián, a ki különben ügyelt arra, hogy lába nedves ne legyen most nyugodtan viselt el esőt sarat. Fáradhatlan Mentor volt: minden tíz percében megállította a kocsi, lehitte Kázmér róla, hogy az esőben álldogálva — hosszas magyarázatait végig hallgassa. Megtudta, mily áldatlan nehéz dolog ősszel meghatározni a burgonya felszedésének, tavasszal pedig az elvetés idejét s majdnem lehetetlennek tűnt fel előtte, hogy egyiket vagy másikat korán ne kezdje. Hát még a tén és a sertés: tönkreteszik a gazdát, ha pusztulnak, ha pedig megmaradnak, semmit sem lehet rajtuk nyerni.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Királyok utazása.

Budapest, nov. 24. (Saját tud. táv.)

Király ő Felsege holnap reggel 5 óra 40 perczkor Bécsből a székesfővárosba érkeznek.

Budapest, nov. 24. (Saját tud. táv.)

Sándor szerb király tegnap kíséretével együtt a déli vonattal Rómába utazott.

Püspöki konferencia.

Budapest, nov. 24. (Saját tud. táv.)

E hét pénteken, f. hó 27-én, az országgyűlés megnyitását követő napon, püspöki konferencia lesz a hercegprímás budavári palotájában. A tanácskozás legfontosabb tárgyát a kongrua-ügyben való végleges döntés fogja képezni. A kisebb és nagyobb javadalmak jövedelmeinek összeírása ugyanis már elkészült, s ezen a konferencián kerül végleges döntés alá, hogy vajjon a magyar kath. egyház maga veszi-e kezébe a rendezést, avagy mint a symptomák mutatják, teljesen a kormányra ruházzák.

Uj hadászati vasut.

Lemberg, nov. 24. (Saját tud. táv.)

Tegnap nyitották meg fényes ünnepek közepett a Tarnopol-Trembowla közötti vasutat.

KÖZGAZDASÁG.

Népbankok felállítása.

A legmagyarabb helyeken, a hol a néppárt szervezkedett és sikerült kibuktatnia a kormány által erőszakolt liberális jelölteket, — furcsa

módon állanak bosszút a néppárt hívein. A pénzügyintézetek, melyek kevés kivétellel, a jogosulatlan önérdéket és a liberális kormányt szolgálják, — megvonják a kölcsönöket a néppárti polgároktól s a régebbi kölcsönöket pedig felmondják. Örömmel vesszünk tudomást arról a mozgalomról, mely a néppárti program közgazdasági elveinek megfelelően népbank és hitelszövetkezetek útján akarja orvosolni a nép sebeit s ellensúlyozni a liberális pénzügyintézetek eljárását. Vasvárott népbankot állítanak 50.000 frt alaptőkével. Az aláírások nagyon gyorsan folynak, úgy, hogy az alakuló gyűlést már legközelebb meg lehet tartani. Zala-Egerszegen hitelszövetkezet útján akarnak segíteni népükön, mert Zala-Egerszeg három pénzügyintéze egymásután mondja fel a néppárti érzelmű adósoknak nyújtott kölcsönöket. Megemlítjük, hogy Egervárott már egy év óta virágzik a hitelszövetkezet Simon István egervári plebános ügybuzgó vezetése alatt.

A bankszabadalom megújítása. Az osztrák-magyar-bank tegnap kapta meg a két kormány-nak a szeptemberi jegyzékre szóló választ. Még e jegyzék után sem lehet megegyezésről szó; az igazgatók működési körének kibővítésére nézve mind a két kormány ragaszkodik eredeti követeléséhez s tudni sem akar arról, hogy a bank javaslata értelmében az üzletvezetőségnek egy tagját az igazgatóságba delegálják. A kormánybiztos vétőjoga tekintetében a két kormány hajlandónak nyilatkozik a banktól követelt kivételek közül koncedálni azt, a mely a kamatiábra vonatkozik, de a többi követelt kivételre nézve nem akar engedni. Az ingatlanokra nézve is mind a két fél ragaszkodik a maga fölfogásához; a kormány azt kívánja, hogy az a könyvérték szolgáljon alapol, a melyet a részvények beváltási árának 760 forinttal való megállapításánál számításba vettek, míg ellenben a bank azt kívánja, hogy az opciós ár megállapításánál rá nézve az ingatlanoknak nem könyvértéke, hanem valóságos értéke legyen irányadó. A bank és a két kormány mindaddig nem folytatja a tárgyalást, a míg e differenciákra vonatkozólag megállapodás nem jön létre. A főtanács jövő csütörtökön ülést tart, melyen előterjesztik a két kormány azonos jegyzékét.

Katalin-vásár Székelyhídon. A rendőrséghez érkezett tudósítás szerint Székelyhídon a baromvásár holnap, 26-án fog megtartatni, a kirakodó pedig 27-én.

Terménytőzsde.

Budapest, nov. 24.

B u z a	őszre, bácskai	8.28
	őszre, északi	8.29
	október-novemberre, bácskai	6.90
	okt.-nov.-re északi	6.92
R o z s	őszre bácskai	4.19
	őszre, északi	4.20
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	0.00
	okt.-nov.-re, északi	0.00
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	11.60
	okt.-nov.-re, északi	11.70

Bécs, november 24.

B u z a	tiszai	8.90—8.70
	bánsági	8.83—8.59
	bácskai	7.29—8.30
	szokványáru őszre	8.28—8.30
B u z a	szokványáru tavaszra	7.05—7.25
R o z s	tiszavidéki	4.65—4.75
	szokványáru őszre	7.22—7.25
	szokványáru tavaszra	7.38—7.40
T e n g e r i	magyar	6.40—6.43

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. nov. 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	152.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	136.50
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.—
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	144.25
Osztrák magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	401.75

Osztrák hitelintézeti részvény	864.20
Osztrák-magyar államvasúti részvény	850.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márka	58.80
London vista	119.90
Páris vista	47.75
80 márkás arany	11.50

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy miután a jelenlegi üzletem mellett levő „Prófiéta” című új lehelységet a jövő év február 1-től fogva szintén kibéreltem és ezen két üzlethe-lyiséget egy nagy helyiséggé akarom átalakítani, hogy ott egy minden igényeket kielégítő üzletet az eddig folytatott szakmában, de kibővíve és a fővárosi előkelő üzletek mintájára berendezhesek, — ezen oknál fogva, amennyiben a helyiségek teljes átalakításával járó munkák árucikkjeimre igen káros hatással lennének, kénytelen vagyok a jövő év február 1 ig, illetve az új üzlet átalakításáig

Összes áruimat 271 3—12

a beszerzési árban,

sőt részben még a beszerzési áron alól is elárusítani;

megjegyezvén hogy különösen kedvező alkalmat nyujtok ezáltal a közeledő karácsonyi alkalomra ajándéktárgyak és gyermekjátékok beszerzéséhez, miután a n. é. közönség ezuttal izléses finom árut feltűnő olcsó árban vásárolhat, a miről már a legcsekélyebb bevásárlás által is meggyőződés szerezhető

Kiváló tisztelettel

KALENDA JÁNOS,

norinbergi és diszműáru kereskedő

NAGYVÁRADON, Szt.-László-téren.

Nagy
kiárusítás.
A legújabb
női felöltőket

potom árban
árusítom ki.

Ezen kiárusítás
f. év december 25-ig tart.

Tisztelettel

NEMES MIHÁLY,
Nagyvárad, Lévy-ház, Körös-part.

Legalkalmasabb

karácsonyi ajándékok:

csinos levélpapírosok dobozokban,

látogató-jegyek.

Saját készítményű előjegyző naptárak 1897-re.

Tömb (blok) naptárak.

Megrendelhető:

Szent-László könyvnyomdában,

Nagyvárad, apácza-utca 3. sz.

Hol lehet olcsón és jó lábbelít vásárolni.

Az őszi- és téli idényre!!

GÁLL LÁSZLÓ

czipő-raktára Nagyváradon, Fő-utca.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a közlegő idényre mintegy

6000 pár

férfi-, női- és gyermek-czipők,

melyek nagyobbára a saját műhelyemben a legjobb anyagból készültek, az eddigi árnál **25%-al olcsóbban** árusítom el.

Mérték utáni megrendelések czipők és csizmáknál a legolcsóbban és leggyorsabban eszközölhetnek.

Teljes tisztelettel

Gáll László.

249 8—10

Pontos kiszolgálás!!

Nagy kiárusítás!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy a karácsonyi ünnepeket megelőzőleg különösen karácsonyi ajándékoknak legcélzszerűbb cikkekéből **nagy kiárusítást** rendezünk és

mélyen leszállított árakban

árusítunk, főleg a legújabb női felöltők, legújabb téli gallérok, gyermek köpenyek, muffok, női ruhakelme, barketek, téli kendő, férfi és női fehéreneműek, kitűnő jó hazai vásznak, asztalneműek, szőnyegek és több száz darab női ruhaszövet maradékot, utóbbiakat

fél árban!

E kedvező bevásárlási alkalomra is kérve becses látogatását, maradtunk

kiváló tisztelettel

SPITZER TESTVÉREK.

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Téli kabátok
6 frttól.

Téli gallérok
10 frttól.

Téli ruhaszövet
25 krtól.

Női posztó
50 krtól.

Angol szövetek
80 krtól.

Jó barketek
22 krtól.

Vég jó vászon
4 frt 50 kr.

Vég jó Siffon
4 frt 20 kr.

Egy posztó kendő
2 frt.

Selyem fejkendő
80 kr.

Üzletfelosztás miatt
 a Szt.-László-téren, „**FEKETESAS**” szálloda épületében

a „**PRÓFÉTA**”
 divatüzlet helyiségében

 hatóságilag engedélyezett

ősi és téli divatkelmék, barchettek, selymek,

Cretton,

battiszt, vásznak, asztaln

té

kendő k.

Szőnyegek,

függönyök, ágygarnitúrák és egyéb

különféle női- és férfi-divatcikkek

— rendkívül —

leszállított árak mellett
végkiárusítás alá kerülnek.

 E kedvező és ritka alkalom kihasználására a t. vevőközönség becses
figyelme felhivatik.

265 4-5